

UPPSALA
UNIVERSITET

BESLUT

2021-11-02 UFV 2021/2122

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress:
Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare:
Johanna Andersson Raeder
Utbildningsledare

Telefon:
018-471 6458

E-post:
johanna.andersson.raeder@uu.se

Arbetsmarknadsdepartementet

Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (Ds 2021:27)

Beslut

Härmed beslutas

- att universitetet överlämnar experternas yttrande som sitt svar på rubricerad remiss.

Bakgrund

Uppsala universitet har anmodats yttra sig över rubricerad remiss. Bifogat yttrande har utarbetats av professor Oskar Nordström Skans och docent Stefan Eriksson vid Nationalekonomiska institutionen.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad rektor i närvaro av prorektor Coco Norén och universitetsdirektör Caroline Sjöberg, efter föredragning av utbildningsledare Johanna Andersson Raeder. Närvarande därutöver var akademiombudsman Per Abrahamsson och Uppsala studentkårs ordförande Jacob Färnert.

Anders Hagfeldt

Johanna Andersson Raeder

Arbetsmarknadsdepartementet

Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (Ds 2021:27)

Uppsala universitet har genom remiss anmodats yttra sig över rubricerat betänkande. Universitetet tillstyrker utredningens förslag men vill anföra följande.

Generella synpunkter

Sammantaget visar forskningen att användande av privata utförare inom arbetsmarknadspolitiken inte med någon som helst självklarhet leder till förbättrade utfall (se t ex översikten av Crepon, 2018). Mycket talar för att möjligheterna att förbättra arbetsmarknadspolitiken med hjälp av privata utförare beror på vilka incitament, och vilken information, dessa utförare får (se t ex diskussionen i Nordström Skans, 2020). För att utforma ett ändamålsenligt system med privata aktörer behövs ett omfattande flöde av information mellan aktörerna och de relevanta myndigheterna. Saknas ett sådant informationsutbyte är det sannolikt mycket svårt att utforma ett system med privata aktörer som bidrar till en bättre arbetsmarknadspolitik. Den tekniska utvecklingen bör dock möjliggöra ett bättre utbyte av information, vilket sannolikt ger ökade möjligheter att utforma ett fungerande samarbete med privata aktörer.

Ett effektivt informationsflöde behövs av (minst) fyra orsaker. För det första bör ersättningen till aktörerna bestämmas utifrån hur mycket deras insatser förbättrar de sökandes möjligheter på arbetsmarknaden. För att det ska vara möjligt behöver det skapas en bild av vilka resultat man skulle förvänta sig utan dessa insatser, vilket kräver detaljerad individinformation. Detta arbete måste utföras av Arbetsförmedlingen, men resultatet måste tillhandahållas de privata utförarna. För det andra måste ersättningen baseras på verifierade uppgifter om utfall. Dessa uppgifter återfinns hos Skatteverket, arbetslöshetskassorna och utbildningsanordnare (eftersom deltagande i utbildning betraktas som ett positivt utfall). Ersättningen bör inte baseras på självrapporterade uppgifter från den sökande eller utföraren. Detta för att minska risken för fusk. För det tredje bör utföraren, för att kunna utföra ett effektivt arbete få ta del av

detaljerade uppgifter om den sökandes arbetsmarknadshistorik. Precis som arbetsförmedlare behöver de privata utförarnas handläggare dessa uppgifter för att de ska kunna utföra sitt uppdrag på ett effektivt vis. Det är också troligt att även de privata utförarna kan komma att använda informationen i egna digitala prognosmodeller. För det fjärde behövs ett fritt flöde av information för att löpande följa hur systemet utvecklar sig för utvärdering och forskning. Detta är särskilt viktigt eftersom systemet är nytt.

Föreliggande utredning innehåller förslag på hur informationsflödet kan regleras. Det är svårt att ge synpunkter på de individuella förslagen eftersom utredningen är väldigt övergripande i sin beskrivning av hur man tänker sig att arbetet med de privata aktörerna ska utformas. Framförallt saknas en beskrivning av hur ersättningen till utförarna ska utformas. Det hade sannolikt varit bättre att först designa systemet på det mest ändamålsenliga sättet och därefter anpassa reglerna rörande informationsflödet. Samtidigt har implementeringen rimligen ett inslag av att "se och lära" eftersom mycket är nytt. För att den processen ska kunna komma igång behöver också informationsflödet påbörjas. Men även från det perspektivet är utredningen ofullständig. Den föreslår ett alltför begränsat flöde av uppgifter för att det ska vara möjligt att konstruera ett ändamålsenligt system med privata aktörer. Framförallt inlemmas inte nyckelaktörer som Skatteverket, arbetslöshetskassorna och utbildningsanordnare. Det faktum att information från dessa aktörer inte berörs av förslagen gör att viktiga utfallsvariabler som skatteinkomster, arbetslöshetsersättning och faktiskt deltagande i utbildning riskerar att inte kunna användas vid den slutliga utformningen av ersättningsmodellen till privata utförare.

Specifika synpunkter

Sid 17, 12§: Det är viktigt att sekretessreglerna för företag utformas så att användning av uppgifter för forskning, utvärdering och uppföljning inte kan hindras med hänvisning till att utföraren kan lida skada. Det bör gälla oavsett om det är Arbetsförmedlingen, andra myndigheter eller forskningsinstitut som analyserar data. Reglerna måste utformas så att det säkerställs att en situation motsvarande den som uppstått på skolmarknaden (där betygen inte längre tillgängliggörs) inte kan uppstå även på denna marknad.

Utredningen beskriver genomgående "deltagande arbetsmarknadspolitiska insatser och ersättning som är kopplad till sådant deltagande" som integritetskänsliga uppgifter. Det är dock oklart på vilka grunder man landat i denna uppfattning. Sannolikt hade utredningen kunnat leverera mer precisa förslag om man på ett tydligare sätt hade särskilt mellan känsliga (dvs de som direkt berör hälsa) och icke känsliga uppgifter (dvs

de flesta uppgifter, inklusive det som berör finansiella ersättningar, programdeltagande, utbildning och arbetslivserfarenhet). Utredningen konstaterar att ”En sekretessbrytande bestämmelse bör mot denna bakgrund införas som möjliggör att uppgifter, utan hinder av den sekretess som nu föreslås gälla inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, kan lämnas till en leverantör som utför arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, om uppgiften behövs där för att leverantören ska kunna fullgöra sitt uppdrag.” Detta är helt centralt för att ett system med privata aktörer ska kunna fungera.

Utredningen konstaterar även att det är Arbetsförmedlingen som ska bestämma vilka uppgifter utförarna får ta del av. Det är en rimlig och viktig slutsats.

Vidare noteras att ”...ett syfte med reformen är att leverantörerna av förmedlingsinsatser ska kunna utveckla metoder och arbetssätt i syfte att förbättra sina resultat, är det svårt att i bestämmelsen närmare specificera vilka uppgifter som kan behöva lämnas till leverantören. Detta måste därför kontinuerligt vara föremål för utveckling.” Även detta är mycket viktigt. Av denna anledning bör uppgifter från övriga berörda myndigheter (Skatteverket m fl) skyndsamt inlemmas i systemet.

En viktig del av Arbetsförmedlingens insatser är att arbetsförmedlare understödjer direkta kontakter med arbetsgivare. Allt mer forskning tyder på att detta är ett effektivt arbetssätt, inte minst för att få personer som står långt från arbetsmarknaden i arbete. Utredningen berör mycket kort hur ett sådant arbete förhåller sig till tystnadsplikten. Det är dock viktigt att det finns en tydlighet i regelverket kring vad en privat aktör kan delge en potentiell arbetsgivare om en arbetssökande och vilken roll samtycke spelar i den processen. Det framstår som orimligt om en privat aktör inte kan delge uppgifter om en sökandes arbetslivserfarenhet direkt till en potentiell arbetsgivare. Riskerna finns att ett otydligt regelverk kan leda till överdriven försiktighet och minskad effektivitet hos de privata aktörerna.

Referenser:

Crépon Bruno (2018) “Private providers of labor market services: a review of the evidence” i Bergström Andreas och Lars Calmfors (red.) *Framtidens arbetsförmedling* Fores, Stockholm.

Nordström Skans, Oskar (2020) ”En arbetsmarknad för ett starkare Sverige” i Eklund Klas (red.) *Omstartskommissionen – Idéer för ett starkare Sverige*, Ekerlids Förlag, Stockholm.